

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem Mgr. Václavem Trajerem v právní věci **žalobce: P. N.**, nar. ..., Č. 654, M., zastoupený Českomoravskou konfederací odborových svazů, se sídlem Nám. Winstona Churchilla 2, Praha 3, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová č. p. 25, Praha 5, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 18.2.2016, č.j. 560 524 1807/315-MMI,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 18.2.2016, č.j. 560 524 1807/315-MMI, se **pro vady řízení ruší a věc se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce se podanou žalobou v zákonem stanovené lhůtě u zdejšího soudu domáhal zrušení rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 18.2.2016, č.j. 560 524 1807/315-MMI, kterým byly zamítnuty námitky žalobce proti rozhodnutí žalované ze dne 12.10.2015, č.j. R-12.10.2015-426/560 524 1807, jímž byla zamítnuta žádost účastníka o přiznání starobního důchodu.

Žalobce stručně zrekapituloval průběh správního řízení. Poukázal na ustanovení § 174 zák. č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení“), dle kterého mimo jiné má pojištěnec, který vykonával před 1.1.1993 zaměstnání I. pracovní kategorie a jeho zaměstnání v I. pracovní kategorii trvalo ke dni 31.12.1992, nárok na starobní důchod též, jestliže získal potřebnou dobu pojištění a dosáhl věku alespoň 59 let, byl-li zaměstnán nejméně 15 roků v I. A či v I. B pracovní kategorii. Prvostupňovým rozhodnutím

byla zamítnuta jeho žádost o starobní důchod s tím, že z předložených dokladů bylo prokázáno, že žalobce odpracoval v době od 1.7.1979 do 31.12.1992 celkem 4933 dnů, tj. 13 roků a 188 dnů v I. B pracovní kategorii a nedosáhl tak potřebných 15 roků práce v příslušné pracovní kategorii.

Žalobce namítal, že se žalovaná při rozhodování o jeho žádosti o přiznání starobního důchodu a následně při rozhodování o námitkách neřídila zásadou materiální pravdy zakotvené v § 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), když nezjistila skutečný stav věci. Konkrétně dle jeho názoru žalovaná nesprávně určila dobu, po kterou žalobce skutečně vykonával práci na pracovištích zařazených do první pracovní kategorie. Žalovaná vycházela toliko ze zjištění vyplývajících z evidenčního listu žalobce a ze sdělení právního nástupce bývalého zaměstnavatele, společnosti Unipetrol RPA, s.r.o. Žalobce tvrdil, že již v době učení, tj. od 1.9.1971 do 23.6.1974 vykonával na pozici „chemik palivář“ pravidelně pracovní činnosti na pracovištích následně zařazených do I. B pracovní kategorie. K doložení svých tvrzení předložil žalobce čestná prohlášení dvou svědků, ze kterých vyplývalo, kde žalobce pracoval. Žalobce zdůraznil, že nelze vycházet pouze z údajů uvedených v evidenčním listě, neboť v době vyhotovení evidenčního listu práce spadaly do III. pracovní kategorie a do kategorie I. B byly předmětné práce zařazeny až v důsledku následné změny právních předpisů. Žalobce trval na tom, že v souladu s rezortním seznamem zaměstnání zařazených pro účely důchodového zabezpečení do I. a II. pracovní kategorie, zejména dle výnosu 6/1986 ministerstva průmyslu České socialistické republiky ze dne 27.12.1986 spadala žalobcem vykonávaná práce v době učení na těchto pracovištích 171201/B – obsluha mech. popelové výpusti tlak. generátoru, 171203/B – obsluha uhelné vpusti a 171302/B – dálkové řízení tlak. generátoru Škoda-Lurgi do I. B pracovní kategorie.

V žalobou napadeném rozhodnutí je uvedeno, že svědecká prohlášení pana V. a pana Havla o vykonávání společné praxe v období od 1.9.1972 do 23.6.1974 potvrzují skutečnost, že doba učení jim stejně jako žalobci byla hodnocena ve III. pracovní kategorii. K tomu žalobce uvádí, že to je samozřejmé, neboť k rekatégorizaci prací došlo až následně po vyplnění evidenčních listů. Žalovaná se měla soustředit podstatu těchto prohlášení, tedy na potvrzení skutečnosti, že žalobce v době učení vykonával práce, které následně byly zařazeny do I. B pracovní kategorie.

Žalobce trval na tom, že nejméně v období od 1.9.1972 do 23.6.1974 vykonával pravidelně práce na pozici „chemik palivář“, tj. obsluhu technologického zařízení i na pracovištích, jež byly následně zařazeny do I. B pracovní kategorie. Jestliže tehdejší zaměstnavatel nesplnil svou zákonnou povinnost vykázat dobu učení žalobce do I. B pracovní kategorie, nemůže za toto jeho protiprávní počínání nést nepříznivé důsledky žalobce.

Žalovaná ve svém písemném vyjádření k podané žalobě navrhla její zamítnutí v plném rozsahu.

Žalovaná zrekapitulovala průběh správního řízení. Uvedla, že za správnost všech údajů na evidenčních listech, tedy i za počet započtených dnů v preferované kategorii zodpovídá zaměstnavatel a bylo jeho povinností vést evidenční list důchodového zabezpečení tak, aby z něho bylo patrné, že zaměstnanec v době učebního poměru skutečně pracoval na pracovištích zařazených do preferovaných pracovních kategorií. Žalovaná poukázala na § 2 vyhlášky č. 102/1964 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, podle kterého se doba učebního poměru učně vychovávaného pro zaměstnání I. pracovní kategorie posuzuje

jako doba zaměstnání této pracovní kategorie, jestliže se v rámci učebního plánu pravidelně provádí odborný výcvik učně na pracovištích nebo v provozech, kde se vykonává zaměstnání I. pracovní kategorie. V případě žalobce však dle žalované zaměstnavatel nepotvrdil nejen na původním evidenčním listu, ale ani následně, kdy právní nástupce zaměstnavatele UNIPETROL RPA, s.r.o. v potvrzení ze dne 16.2.2016 uvedl, že považuje údaje na evidenčním listě pro zařazení do pracovní kategorie za dostačující a vypovídající. Žalovaná trvala na tom, že žalobce ve správním řízení nijak neprokázal své tvrzení, že by mu měla být v I. B pracovní kategorii zhodnocena doba v učebním poměru ve druhém a třetím ročníku, když k tomuto svému tvrzení nedoložil žádný listinný ani jiný důkaz, kterým by tuto rozhodnou skutečnost prokázal, neboť předložená čestná prohlášení tuto skutečnost prokázat nemohou. Prohlášení svědků posoudila žalovaná podle § 85 odst. 5 zák. č. 582/1991 Sb., o provádění a organizaci sociálního zabezpečení (dále jen „zákon o provádění a organizaci sociálního zabezpečení“). V tomto ustanovení je uvedeno, že k prokázání doby pojištění lze použít čestného prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze-li tuto dobu prokázat jinak. Z uvedeného ustanovení vyplývá, že čestnými prohlášeními svědků lze prokázat pouze dobu pojištění, nikoliv skutečnost v jaké pracovní kategorii byla tato doba pojištění dosažena.

Na vyjádření žalované reagoval žalobce replikou, kde zdůraznil, že žalovaná nesmí zůstat u pouhého shromažďování listinných dokladů, nýbrž má být aktivním subjektem vedoucím správní řízení. Zejména by měla být dána možnost žalobci prokázat svá tvrzení i jinými než listinnými důkazy, např. svědeckými a účastnickými výpověďmi.

Následně žalovaná doručila soudu odpověď právního nástupce původního zaměstnavatele žalobce, ve které bylo žalované sděleno, že učni nebyli zařazováni na riziková pracoviště. S odkazem na toto vyjádření žalovaná setrvala na závěru, že žalobou napadené rozhodnutí je v souladu s platným právním řádem.

Pověřený pracovník zástupce žalobce přednesl žalobu shodně jako v jejím písemném vyhotovení s odkazem na učiněnou repliku. Zdůraznil, že v daném případě spor spočívá v otázce uznání doby učebního poměru žalobce jako doby výkonu práce zařazené do pracovní kategorie I. B. Žalovaná ve svém rozhodnutí odkazuje pouze na listinné důkazy – evidenční listy s tím, že byly žalobcem podepsány. K tomu pověřený pracovník zástupce žalobce uvedl, že k rekatégorizaci prací došlo na základě změny právní úpravy až následně. Žalovaná odmítla přihlédnout k čestným prohlášením dvou svědků s tím, že čestným prohlášením lze dokazovat pouze dobu pojištění a nikoli pracovní kategorii. Tento závěr je však dle názoru žalobce v rozporu se závěry obsaženými rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 6 Ads 33/2012.

Dle názoru žalobce žalovaná nezjistila dostatečně rozhodný skutkový stav, neboť neprovedla řádné dokazování ve věci. Trval na tom, že doba učebního poměru v jeho případě měla být zařazena do doby výkonu zaměstnání v I. B pracovní kategorii.

Pověřená pracovnice žalovaného odkázala na písemné vyjádření k žalobě a jeho doplnění. Navrhla zamítnutí žaloby v plném rozsahu.

Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal v řízení podle části třetí hlavy druhé prvního dílu zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“), který vychází

z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 větě druhé a třetí a v § 75 odst. 2 větě první s.ř.s. Z této zásady vyplývá, že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí ve smyslu § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že rozhodnutí správního orgánu nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení, a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních bodů musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s.ř.s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

Předmětem daného řízení před žalovanou bylo posouzení otázky, zda žalobce dosáhl důchodového věku s přihlédnutím k jeho snížení vzhledem k odpracované době v I. B pracovní kategorii. Žalovaná trvala na tom, že žalobce dosáhl pouze 13 roků a 188 dnů doby výkonu zaměstnání I. B pracovní kategorie. Dle žalované tak žalobce nedosáhl potřebné doby zaměstnání v I. pracovní kategorii, aby mohlo dojít ke snížení důchodového věku ve smyslu § 174 odst. 1 písm. d) zákona o sociálním zabezpečení. Dle uvedeného ustanovení by došlo ke snížení důchodového věku na 59 let po odpracování alespoň 15 let v I. pracovní kategorii. Žalovaná při hodnocení odpracovaných let vyházela při hodnocení pracovních kategorií výlučně z obsahu zápisů v evidenčních listech žalobce a písemných vyjádření právního nástupce původního zaměstnavatele. Odmítla přihlídnout k vyjádřením dvou svědků vztahujícím se k charakteru práce vykonávané žalobcem v době učebního poměru, s poukazem, že souhlasné prohlášení ve smyslu § 85 odst. 5 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení může sloužit pouze k prokázání existence doby pojištění a nikoli i charakteru vykonávané práce.

Zásadní spornou otázkou mezi účastníky, tedy bylo, zda žalovaná při posuzování charakteru práce vykonávané žadatelem o starobní důchod má povinnost vycházet pouze z písemných údajů poskytovaných zaměstnavatelem prostřednictvím evidenčních listů či písemných vyjádření, či zda žalovaná má rovněž povinnost přikročit ke zjištění skutkového stavu i s využitím jiných důkazních prostředků.

Na tomto místě musí soud zdůraznit, že na řízení o žádosti o přiznání starobního důchodu se vztahuje v souladu s § 1 odst. 1 a 2 správního řádu tento správní řád jako základní procesní předpis. To je také důvod proč bylo pro nadbytečnost zák. č. 220/2011 Sb., kterým se mění zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zrušeno ustanovení § 108 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení, ve kterém bylo původně zakotveno výslovně použití správního řádu v řízení ve věcech důchodového zabezpečení. V souladu s ustanovením § 1 odst. 2 správního řádu se tedy správní řád v řízení ve věcech důchodového zabezpečení použije, pokud zvláštní zákon nestanoví jiný postup. Odlišný postup ve vztahu k dokazování oproti úpravě obsažené ve správním řádu je obsažen v ustanoveních § 84 - § 85a zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení. Ovšem dle soudu žádné z uvedených ustanovení zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení na posuzovanou otázku nedopadá.

Ustanovení § 3 správního řádu přitom stanoví správním orgánům (tedy i žalované) postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Podle

§ 52 správního řádu pak není v důkazních prostředcích správní orgán vázán návrhy účastníků řízení. Z uvedeného tedy jednoznačně vyplývá, že žalovaná není při prokazování dob pojištění a charakteru prováděné práce limitována v okruhu použitelných důkazních prostředků výlučně prostředky upravenými v zákoně o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Přestože tedy ustanovení § 85 odst. 5 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení nijak nepojednává o prokazování výkonu povolání v preferované pracovní kategorii, nemá to za následek nemožnost využití při prokazování skutečností neuvedených v § 85 odst. 5 zákona o provádění a organizaci sociálního zabezpečení svědecké výpovědi jako důkazního prostředku. Podle § 51 odst. 1 správního řádu lze totiž k provedení důkazů užít všech důkazních prostředků, které jsou vhodné ke zjištění stavu věci a které nejsou získány nebo provedeny v rozporu s právními předpisy. K prokázání charakteru prováděné práce tedy jednoznačně lze využít svědeckých výpovědí. V daném případě pak žalobce v průběhu správního řízení žalované označil zcela konkrétně dva svědky, kteří by dle jeho názoru danou skutečnost mohli svou výpovědí potvrdit. Bylo tedy na žalované, aby v souladu s nutností zjistit rozhodný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přikročila k provedení svědeckých výslechů a následnému vyhodnocení skutečností výsledky zjištěných.

Vyloučením svědecké výpovědi a priori z důkazů způsobilých prokázat dobu zaměstnání v preferované pracovní kategorii zatížila žalovaná řízení vadou ve smyslu § 76 odst. 1 písm. c) s.ř.s., která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. K obdobným závěrům dospěl i Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 28.11.2012, č.j. 6 Ads 33/2012-54.

Pro úplnost soud uvádí, že nepřistoupil k provedení dokazování důkazními prostředky navrhovanými žalobcem v řízení před soudem, zejména k výslechům svědků, neboť by tím nepřipustně nahrazoval činnost správního orgánu směřující ke zjištění skutkového stavu.

Soud proto napadené rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. c) podle ust. § 78 odst. 1 a odst. 4 s.ř.s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Podle ust. § 78 odst. 5 s.ř.s. přitom platí, že pokud soud zruší rozhodnutí správního orgánu, je správní orgán v dalším řízení vázán právním názorem soudu.

Současně soud podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, když žalovaná neměla ve věci úspěch a žalobce měl sice úspěch ve věci, ovšem práva požadovat náhradu nákladů řízení se výslovně vzdal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je

posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Ústí nad Labem dne 3. dubna 2017

Mgr. Václav Trajer v. r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Gabriela Zlatová